

Høringssvar til Frederikssund Kommunes budgetforslag 2027-2030

Når vi sparer på forebyggelsen, risikerer vi at betale senere.

De indledende bemærkninger er sammenholdt med aktuel forskning og teori.

Tak for muligheden for at kommentere på budgettet 2027-2030. Børns Værd anerkender, at Frederikssund Kommune står med en vanskelig økonomisk situation, og at et budget altid kræver prioriteringer. Men netop når økonomien er presset, er det vigtigt at se længere end til den enkelte budgetlinje. For spørgsmålet er ikke alene: Hvad sparer vi på denne indsats i 2027? Spørgsmålet er også: Hvad betyder besparelsen for det barn, der har brug for hjælpen – og hvad kan det komme til at koste, hvis hjælpen ikke er der?

Frederikssund Kommune ønsker blandt andet at styrke forebyggelsen af mistrivsel blandt børn og unge, skabe stærke fællesskaber, understøtte inklusion - for derved at sikre bedre trivsel og læring. Det er ambitioner, vi deler. Men flere af forslagene i budgetforslaget reducerer samtidig den faglige og forebyggende kapacitet, som skal gøre ambitionerne mulige.

Det er efter vores opfattelse den centrale udfordring i budgetforslaget. Forebyggelse er ikke én indsats. Det er en kæde. Og hvis ét led svækkes, kan det få betydning længere henne i barnets liv.

Forebyggelse begynder længe før skolefraværet

Når vi taler om skolefravær, mistrivsel og børn, der ikke lykkedes i skolen, er det fristende at begynde diskussionen i skolen. Men forebyggelsen begynder efter vores opfattelse langt tidligere. Den begynder med barnets første relationer, med muligheden for at blive set og forstået, muligheden for trygge fællesskaber, leg, udvikling og deltagelse. Det betyder ikke, at man kan sige, at tidlig svigt eller dårlig kvalitet i dagtilbud *fører til* skolefravær. Men det betyder, at vi skal tage alvorligt, hvilke udviklingsbetingelser børn møder i deres første år, hvis vi samtidig ønsker at forebygge mistrivsel og vanskeligheder senere.

VIVE (Det nationale Forsknings- og Analysecenter for velfærd) peger på, at kvaliteten generelt i dagtilbud har betydning både på kort og lang sigt, og at de langsigtede positive effekter for blandt andet uddannelse og beskæftigelse forudsætter, at dagtilbuddene har tilstrækkelig høj kvalitet. [1]

Samtidig viser VIVE og EVA's (Danmarks Evalueringsinstitut) nationale kvalitetsundersøgelse fra 2025, at kun 1 ud af 10 børnehavestuer vurderes til at have god kvalitet, mens 3 ud af 10 vurderes til at have utilstrækkelig kvalitet. [1]

For de yngste børn viser den nationale kvalitetsundersøgelse fra 2023 tilsvarende betydelige kvalitetsudfordringer. Der er blandt andet behov for bedre understøttelse af

børnefællesskaber, mere responsive og sensitive samspil mellem børn og personale, bedre aktiviteter og bedre understøttelse af leg. [2] Det er derfor ikke nok at spørge, om der *formelt* set er voksne nok. Vi må også spørge: Hvad har de voksne mulighed for at gøre sammen med børnene? Kan de være nærværende? Kan de opdage det barn, der trækker sig? Kan de hjælpe børn ind i fællesskabet? Kan de skabe ro? Kan de støtte legen? Kan de arbejde fagligt med de børn, også dem der har brug for noget ekstra? Det er kvalitet. Og det er også forebyggelse.

Forebyggelse begynder i vuggestuen

Dette perspektiv findes ikke kun i forskningen om pædagogiske læringsmiljøer. Det understøttes også af flere faglige perspektiver på børns udvikling.

Psykolog Susan Hart har gennem sin neuroaffektive udviklingspsykologi peget på betydningen af børns følelsesmæssige udvikling og på, at børn udvikler sig gennem samspil, relationer og leg. [4]

Psykolog Rikke Yde Tordrup fremhæver tilsvarende betydningen af tryk tilknytning og relationen mellem barn og omsorgsperson. Hun peger på, at pædagoger allerede i vuggestuen kan være vigtige medbyggere af barnets følelsesliv, og at det kræver gode rammer, stærk faglighed og mulighed for nærvær. [5] Modsat beskriver hun også, at børn kan udvikle utryk tilknytning i dagtilbud af ringe kvalitet, hvilket kan have betydning for deres psykiske udvikling.

Det er ikke i sig selv en empirisk dokumentation for, at en bestemt normering forhindrer skolefravær. Men det giver et vigtigt fagligt perspektiv på, hvad forebyggelse faktisk består af. Forebyggelse skal ikke kun være et tilbud, der aktiveres, når et barn allerede mistrives. Forebyggelse er også de mange små udviklende øjeblikke i hverdagen, hvor en voksen ser barnet, hjælper barnet med at regulere sine følelser, understøtter relationer og giver barnet mulighed for at være en del af fællesskabet. Det ligger tæt på Grethe Kragh-Müllers børnesyn, hvor børn ikke alene skal forstås ud fra det, de senere skal blive til, men også skal have mulighed for at være børn, lege og indgå i fællesskaber her og nu. [6]

Og det ligger tæt på Jesper Juuls fokus på relationen mellem børn og voksne, hvor børn forstås som kompetente sociale væsener, og hvor de voksnes ansvar er at skabe relationer præget af ligeværd og respekt for barnets integritet. [7]

Ulla Dyrlov peger fra et psykologfagligt perspektiv på betydningen af den nære kontakt, når børn mistrives. Det er ikke nødvendigvis mere system, barnet først og fremmest har brug for. Det kan være en voksen, der faktisk har tid og mulighed for at være sammen med barnet. [8]

Det er derfor relevant, når Frederikssund Kommune foreslår ændringer i medarbejdersammensætningen i børnehusene [006], tilpasninger i den kommunale dagpleje [007] og færre special- og udviklingspædagogstillinger [005]. De enkelte forslag skal naturligvis vurderes konkret. Men samlet set rejser de et vigtigt spørgsmål:

Er vi i gang med at svække den faglige kapacitet, som vi samtidig forventer skal løfte den forebyggende opgave?

Kvalitet skal være mere end papirsnormeringer

Børns Værd ønsker ikke at reducere kvaliteten til kun at omhandle normering i et Excel-ark, for små børns positive udvikling er dybt afhængig af, at der er nok voksne og at de er trygge i relationen til de kendte voksne i dagtilbuddet.

Men VIVE og EVA's undersøgelser viser, at kvalitet består af flere forhold: relationer, børnefællesskaber, leg, aktiviteter, børneperspektiver, deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner og de fysiske rammer. [1][2] Samtidig finder VIVE en sammenhæng mellem tilstedeværelsen af pædagoguddannet personale og vurderingen af kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø. Så vi kan heller ikke sige: Minimumsnormering (på papiret) = tilstrækkelig kvalitet, da minimumsnormering på papiret kun bør anses som en bund for kvalitet, som man kommunalt kan vælge at bygge ovenpå. Det afgørende er, hvad børnene i dagtilbud faktisk møder hver dag. Hvorfor en opgørelse af normering på institutionsniveau vil være oplagt. Derfor er forslagene om ændret medarbejdersammensætning i børnehusene [006], færre special- og udviklingspædagoger [005] og ændringer i dagplejen [007] ikke bare administrative eller organisatoriske spørgsmål. De handler om kommunens mulighed for at skabe de pædagogiske læringsmiljøer, som VIVE og EVA peger på et stort behov for at udvikle og sikre.

Den forebyggende kæde skal hænge sammen

Når et barn senere får problemer med skolefravær, er det sjældent meningsfuldt kun at se på selve fraværet. VIVE's nye undersøgelser fra 2026 understreger behovet for tidligere forebyggelse og indsats mod skolefravær. VIVE peger blandt andet på tidlig opsporing og systematisk opfølgning, et stærkere skole-hjem-samarbejde samt arbejde med elevernes motivation og tilknytning til skolen. [9][10]

VIVE understreger samtidig, at forskningsgrundlaget for, hvilke konkrete skolebaserede indsatser der virker bedst, fortsat er begrænset. [9] Det bør ikke føre til mindre forebyggelse. Det bør føre til, at vi investerer mere kvalificeret i den.

HBS Economics' analyse, som vi i Børns Værd har fået lavet sammen med Forebyggelsesalliancen fra 2026, viser samtidig, at skolefravær kan have konsekvenser langt ud over skoleårene. Analysen definerer *bekymrende fravær* som mere end 10 procent fravær over et skoleår og finder en stigning fra omkring 15 procent før 2019/20 til omkring 22 procent fra 2022/23 og frem. I 9. klasse er andelen steget til over 27 procent. [11]

Analysen finder også en markant social skævhed og estimerer, at elever med bekymrende fravær i gennemsnit har omkring 2,7 mio. kr. lavere arbejdsindkomst over arbejdslivet end sammenlignelige elever uden bekymrende fravær. Det svarer til 14 procent lavere arbejdsindkomst. Den samlede estimerede BNP-effekt er omkring 7,7 mia. kr. årligt ved fuld indfasning. [11]

Det er vigtigt at understrege, at HBS's definition af bekymrende fravær ikke er identisk med VIVE's definition af langvarigt bekymrende skolefravær. Tallene kan derfor ikke lægges sammen eller bruges som om, de måler præcis det samme. [9][10][11]

Men de peger i samme retning: Skolefravær er ikke kun et skoleproblem. Det kan udvikle sig til et uddannelses-, beskæftigelses- og samfundsøkonomisk problem. Derfor giver det heller ikke mening at betragte forebyggelse som en udgift, der står i modsætning til kommunens økonomi. Det er netop en del af kommunens økonomi.

Vi står samtidig med en alvorlig læringsudfordring

Den meget aktuelle PISA-undersøgelse gør problemstillingen endnu mere relevant. PISA 2025 viser markante fald i danske elevers resultater i læsning, matematik og naturfag. Niveauet er det laveste, siden Danmark første gang deltog i PISA i 2000. [12]

Danske elever scorer 460 point i læsning, 471 i matematik og 478 i naturfag. OECD's tommelfingerregel er, at omkring 20 point svarer til ét læringsår. Fra 2015 til 2025 svarer faldet derfor omtrent til knap to læringsår i læsning og matematik og ét læringsår i naturfag. [12] PISA fortæller ikke, at årsagen findes i dagtilbuddene. Det ville være en for simpel konklusion. Men PISA minder os om noget vigtigt: Vi kan ikke vente med at investere i børns udvikling, trivsel, fællesskaber og læring, til problemerne bliver synlige i udskolingen. Skolens opgave er enorm. Og hvis vi samtidig ønsker at styrke læring, inklusion, trivsel og forebyggelse, må vi sikre, at de tidligere led i barnets udvikling ikke svækkes.

Den samlede effekt er vigtigere end de enkelte besparelser

Det kan vi ikke dokumentere. Men vi mener, at Byrådet bør se på den samlede effekt. For hvis vi samtidig:

- reducerer PPR-kapacitet,
- reducerer special- og udviklingspædagogisk kapacitet,
- ændrer medarbejdersammensætningen i børnehusene,
- tilpasser dagplejen,
- reducerer specialpladser,
- ændrer SFO'ernes medarbejdersammensætning,
- ændrer transportmulighederne
- og øger eller indfører brugerbetaling,

så er det relevant at spørge: Hvordan påvirker det den samlede forebyggende kapacitet? Det er netop her, at budgettet bør vurderes som mere end summen af sine enkeltstående besparelser.

VIVE's nye viden peger på behov for mere – ikke mindre – forebyggelse

VIVE's nye viden om skolefravær fra 2026 bør efter vores opfattelse indgå direkte i kommunens budgetovervejelser. VIVE peger på behovet for tidligere forebyggelse, bedre opsporing og systematik, stærkere skole-hjem-samarbejde og fokus på elevernes tilknytning til skolen. [9][10] Det taler for, at kommunen styrker sammenhængen mellem dagtilbud, skole, PPR, SFO og de sociale indsatser. Ikke for at gøre systemet større for systemets skyld. Men for at sikre, at et barn ikke skal falde gennem hullerne mellem systemerne.

Det er dyrere ikke at forebygge

HBS Economics' analyse viser, at konsekvenserne af bekymrende skolefravær kan række langt ind i voksenlivet. Analysen estimerer blandt andet et betydeligt tab i arbejdsindkomst og en samlet BNP-effekt på omkring 7,7 mia. kr. ved fuld indfasning. [11] Det betyder ikke, at enhver kommunal forebyggelseskrone kan omsættes direkte til en bestemt økonomisk gevinst. Men det bør få os til at stille et andet spørgsmål: Hvad koster det, hvis vi ikke forebygger? En besparelse på forebyggelse er ikke nødvendigvis en besparelse. Den kan være en udgift, der blot kommer senere – og et andet sted i kommunen. Det kan være i PPR. Det kan være på socialområdet. Det kan være i specialundervisningen. Det kan være i skolefraværsindsatsen. Det kan være i tabt uddannelse og i en udgift til tabt arbejdsfortjeneste til forældrene. Så på længere sigt kan konsekvenserne række ind i den enkeltes mulighed for beskæftigelse og den samlede samfundsøkonomi. [11]

Børns Værd lokalt forankret: Lad os investere i hele den forebyggende kæde

Frederikssund Kommune har en mulighed. Ikke bare for at få budgettet til at hænge sammen i 2027. Men for at beslutte, hvilken kommune man vil være for børn og unge i de kommende år. Hvis ambitionen er stærkere forebyggelse, bedre trivsel, stærke fællesskaber, bedre læring og mindre skolefravær, skal den ambition kunne mærkes hele vejen gennem barnets liv. Fra vuggestuen. Til børnehaven. Til skolen. Til SFO'en. Til PPR. Til specialområdet. Til de sociale indsatser. Det er én forebyggende kæde og den skal hænge sammen.

Vi opfordrer derfor Byrådet til at se på budgettet med ét afgørende spørgsmål: Hvad kan vi gøre nu, så færre børn får brug for omfattende hjælp senere? For det er i sidste ende det, forebyggelse handler om. Ikke om at gøre kommunen dyrere. Men om at gøre den bedre til at hjælpe børn i tide. Børn skal ikke betale prisen for kommunens budgetudfordringer.

Med venlig hilsen

Børns Værd,

lokalt forankret ved forperson

Nanna Kornerup Nielsen.

Bemærkninger til de konkrete budgetforslag

001. Nedlæggelse af et logopædårsværk i PPR

Børns Værd anbefaler, at forslaget forkastes.

PPR er en central del af kommunens forebyggende kæde. Når et barn har sproglige eller kommunikative vanskeligheder, kan en tidlig og fagligt kvalificeret indsats være afgørende for barnets muligheder for deltagelse i fællesskabet. Et reduceret logopædårsværk bør derfor ikke alene vurderes ud fra den direkte besparelse.

Det bør vurderes ud fra, hvad det betyder for ventetider, tilgængelighed og muligheden for at sætte tidligt ind.

002. Anbragte unge og egen bolig

Børns Værd mener, at unge skal have den nødvendige støtte og mulighed for at blive selvstændige i egen bolig - når det fagligt vurderes, at det er det rigtige for den enkelte. Men dette må ikke være en spareøvelse.

Boligvalg og støtte skal tage udgangspunkt i den unges behov, udvikling og forudsætninger – ikke alene i et ønske om at reducere udgifter.

For nogle unge vil egen bolig være et vigtigt udviklingsskridt. For andre kan en for tidlig overgang betyde, at problemer vokser sig endnu større. Det afgørende må derfor være: Hvad hjælper netop det unge menneske bedst videre?

003. Interne indsatser frem for eksterne efter Barnets Lov § 32

Børns Værd anbefaler, at barnets og familiens behov fortsat er det styrende. Det er positivt, hvis kommunen kan levere kvalificerede indsatser internt. Men økonomien må ikke blive den faktor, der afgør, hvilken hjælp et barn får. Hvis en ekstern indsats er den fagligt rigtige løsning, skal den kunne vælges.

Forebyggelse handler netop om at sætte den rigtige hjælp ind på det rigtige tidspunkt.

004. Nedlæggelse af den fælles naturindsats

Børns Værd anbefaler, at forslaget forkastes. Dette underbygges af den seneste PISA undersøgelse, som netop viser et stort fald af elevers kompetencer indenfor naturfag.

Natur, bevægelse, fællesskab og andre pædagogiske læringsmiljøer er ikke en ekstra viden til kerneopgaven. Det er kerneopgaven og måske grundstenene, når vi taler bæredygtighed. Når kommunen samtidig ønsker stærke fællesskaber, trivsel og deltagelse, bør man være varsom med at fjerne fælles indsatser, som kan understøtte netop disse mål.

005. Færre special- og udviklingspædagogstillinger

Børns Værd anbefaler på det kraftigste, at forslaget ikke gennemføres.

Dette er et af de forslag, der tydeligst udfordrer den forebyggende kæde. VIVE og EVA peger på, at der er behov for at styrke kvaliteten i dagtilbuddene – blandt andet i arbejdet med børn i udsatte positioner, relationer, fællesskaber og deltagelsesmuligheder. [1][2] Special- og udviklingspædagoger kan netop være en del af den faglige kapacitet, der gør det muligt at arbejde med disse opgaver.

Forslaget skal derfor ikke kun ses som en reduktion i antal stillinger. Det skal ses i sammenhæng med kommunens samlede forebyggelsesambition. Men burde i stedet overveje, om der er ansat nok i dag til at løfte forebyggelse - og inklusionsopgaven, da det er her man kan gøre en stor forebyggelsesmæssig forskel.

006. Ændret medarbejdersammensætning i børnehusene

Børns Værd anbefaler, at forslaget forkastes. Som VIVE og EVA's undersøgelser viser, er kvalitet ikke alene et spørgsmål om antallet af voksne. [1][2] Men medarbejdernes uddannelse, kompetencer, organisering og mulighed for at være nærværende har betydning for det pædagogiske læringsmiljø og børnenes positive udvikling, samt muligheder på sigt.

Det er derfor ikke tilstrækkeligt at konstatere, at en ændret medarbejdersammensætning fortsat kan holde sig inden for en formel ramme. Spørgsmålet er: Hvilken kvalitet får børnene? Det spørgsmål bør være centralt, før en ændring gennemføres.

007. Tilpasning af den kommunale dagpleje

Børns Værd anbefaler, at forslaget forkastes. At der er ledige pladser, er ikke i sig selv dokumentation for, at tilbuddet er overflødigt. Dagplejen er en del af den forebyggende tidlige indsats og af den samlede vifte af dagtilbud - og kan for nogle børn og familier være det rigtige tilbud.

VIVE's undersøgelse af kvalitet for 0-2-årige omfatter både daginstitutioner og dagpleje og peger samlet på betydelige kvalitetsudfordringer samt behov for at styrke blandt andet samspil, børnefællesskaber, aktiviteter og leg. [2] Derfor bør tiltag på området hellere styrke dagplejen og vurderes ud fra både børnenes behov, kvalitet, geografi og forældrenes kommunale muligheder.

008. Reduktion af svømmeundervisningen

Børns Værd anbefaler, at kommunen fastholder svømmeundervisning i to skoleår. Svømning handler ikke alene om idræt. Det handler også om sikkerhed, deltagelse og muligheden for at mestre en vigtig færdighed, når man bor tæt på en fjord.

Når vi samtidig taler om folkeskolens samlede dannelses- og læringsopgave, bør svømmeundervisningen ikke reduceres uden en grundig vurdering af konsekvenserne.

009. Reduktion af specialpladser på Kærholms afdeling Kølholm

Børns Værd anbefaler, at en reduktion forkastes, og på ingen måde sættes i gang før kommunen har dokumenteret, at de almene skoler har den nødvendige kapacitet og faglige mulighed til at kunne rumme de børn, der ellers ville have brug for specialtilbuddet. Det skal ikke være en administrativ vurdering, men en faglig vurdering. Inklusion er en vigtig ambition. Men inklusion er kun god inklusion, hvis barnet faktisk har de bedst mulige rammer til at være en del af fællesskabet - heri får den støtte, det har brug for gennem dagen.

Man må ikke skabe en besparelse på specialområdet ved at flytte udgiften og opgaven over på almenområdet uden at sikre ressourcerne dér. Inklusion uden de nødvendige ressourcer er ikke forebyggelse.

010. Reduktion i administrativ ledelse på skoleområdet

Børns Værd anbefaler, at forslaget afventer arbejdet med den nye skolestruktur. Når kommunen står foran større organisatoriske ændringer, bør man være varsom med samtidig at reducere den ledelsesmæssige kapacitet. God ledelse er en forudsætning for at omsætte politiske ambitioner til praksis.

011. Ændret medarbejdersammensætning i SFO'erne

Børns Værd anbefaler, at forslaget ikke gennemføres. SFO'en skal ikke blot være pasning efter skoletid. Det er en vigtig mulighed for forebyggelse, hvis der er den nødvendige kapacitet og ressourcer. En vigtig mulighed for at sikre børn fællesskaber, relationer og en positiv hverdag.

For nogle børn er SFO'en netop det sted, hvor de oplever at lykkes socialt på andre måder end i klasselokalet. Hvis vi ønsker at forebygge mistrivsel og styrke børns tilknytning til fællesskaber, bør SFO'ens betydning ikke undervurderes.

Hvilket hænger sammen med VIVE's fokus på tilknytning, deltagelse og fællesskaber i arbejdet med skolefravær. [9]

012. Ændret serviceniveau for transport til specialundervisning

Børns Værd anbefaler, at forslaget ikke gennemføres. Transport til specialundervisning kan være en afgørende forudsætning for, at barnet overhovedet kan få det tilbud, kommunen har besluttet. En ændring i serviceniveauet bør derfor ikke alene vurderes ud fra økonomi.

For nogle børn kan transport være endnu en barriere i en i forvejen vanskelig hverdag.

013. SFO-forældrebetaling på Bakketoppen

Børns Værd anbefaler, at forslaget forkastes og man genovervejer konsekvenserne for mindre deltagelse grundigt. Hvis en betaling betyder, at færre børn deltager i fællesskaber

efter skole, kan det have betydning for børnenes mentale trivsel, relationer og forældrenes muligheder for at få hverdagen til at hænge sammen.

En økonomisk besparelse må derfor holdes op imod risikoen for øget social skævhed og mistrivsel.

014. Forhøjelse af SFO-forældrebetalingen

Børns Værd anbefaler, at forslaget ikke gennemføres og man laver en tydelig vurdering af de sociale konsekvenser. Når prisen på et tilbud stiger, er det ikke alle familier, der har samme mulighed for at absorbere stigningen.

Det kan påvirke deltagelsen – og dermed børns adgang til fællesskaber og deres trivsel. Hvis vi ønsker at forebygge og skabe stærke børnefællesskaber, skal vi også sikre, at økonomien ikke bliver en unødigt adgangsbarriere.

Referencer og krydshenvisninger

[1] VIVE & EVA (2025):

Kvalitetsrapport: Kvalitet i dagtilbud – national undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner for 3-5-årige børn

Undersøgelsen viser blandt andet, at kun 1 ud af 10 stuer vurderes til at have god kvalitet, mens 3 ud af 10 vurderes til at have utilstrækkelig kvalitet. Den peger på behov for udvikling af relationer, børnefællesskaber, leg, aktiviteter, deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner og fysiske rammer. VIVE finder desuden en sammenhæng mellem tilstedeværelsen af pædagoguddannet personale og vurderingen af kvaliteten, men understreger, at undersøgelsen ikke kan fastslå årsagen til sammenhængen. [1]

[2] VIVE & EVA (2023):

Kvalitetsrapport: Kvalitet i dagtilbud – national undersøgelse af kvalitet i pædagogiske læringsmiljøer og rammer i kommunale daginstitutioner og dagplejen for 0-2-årige børn

Undersøgelsen viser varierende kvalitet og betydelige behov for udvikling, blandt andet i forhold til børnefællesskaber, responsive og sensitive samspil mellem børn og personale, aktiviteter og leg.

[3] EVA (2018):

Relationer og interaktioner i dagtilbud – forskningskortlægning

Forskningskortlægningen peger på betydningen af relationer og interaktioner mellem børn og voksne for kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø samt børns trivsel, læring og udvikling.

[4] Susan Hart – neuroaffektiv udviklingspsykologi

Susan Hart fremhæver betydningen af børns følelsesmæssige udvikling og af samspil og leg som centrale udviklingsarenaer. Hendes perspektiv anvendes her som et fagligt/teoretisk perspektiv – ikke som dokumentation for en direkte årsagssammenhæng mellem dagtilbudskvalitet og senere skolefravær. *Neuroaffektiv udviklingspsykologi 1, 2 og 3* (2016), Hans Reitzels Forlag.

[5] Rikke Yde Tordrup – tryk tilknytning

Rikke Yde Tordrup fremhæver betydningen af tryk tilknytning, relationer og pædagogers mulighed for at være vigtige omsorgspersoner i barnets første år. Hun peger blandt andet på behovet for gode normeringer, små børnegrupper og stærk faglighed. Perspektivet anvendes som faglig teori/perspektivering. *Tryk Tilknytning i vuggestuen* (2024) Dansk Psykologisk Forlag A/S.

[6] Grethe Kragh-Müller – børnesyn, leg og fællesskab

Grethe Kragh-Müller fremhæver betydningen af at se børn som børn og ikke alene som nogen, der skal optimeres til fremtiden, samt betydningen af leg, fællesskab og deltagelse. *Kvalitet i daginstitutioner* (2013) Hans Reitzels Forlag.

[7] Jesper Juul – relationel pædagogik og barnets integritet

Jesper Juuls bog: *Dit kompetente barn* bygger blandt andet på et syn på børn som kompetente sociale væsener og på relationer mellem børn og voksne præget af ligeværd og respekt for personlig integritet (2022) Gyldendal.

[8] Ulla Dyrlov – nærvær og kontakt

Ulla Dyrlov fremhæver betydningen af nærvær og kvaliteten i kontakten mellem børn og voksne som en central del af arbejdet med børn i mistrivsel. *Spot mistrivsel* (2024) Gutkind.

[9] VIVE (2026):

Rapport: Forebyggelse af skolefravær

VIVE's kortlægning peger på tre gennemgående temaer i det forebyggende arbejde: tidlig opsporing og systematisk opfølgning, stærkere skole-hjem-samarbejde samt arbejde med elevernes motivation og tilknytning til skolen. VIVE understreger samtidig behovet for mere forskning i effekten af konkrete skolebaserede indsatser.

[10] VIVE (2026):

Rapport: Langvarigt bekymrende skolefravær

VIVE peger på, at omfanget af langvarigt bekymrende skolefravær ligger markant over niveauet før COVID-19 og anbefaler blandt andet tidligere forebyggelse og indsats. VIVE beskriver i den aktuelle definition cirka 10 skoledage pr. kvartal som en relevant tærskel.

[11] HBS Economics (2026):

Analyse: Bekymrende fravær i folkeskolen er et stigende samfundsøkonomisk problem (medsendes)

Analyse udarbejdet for Forebyggelsesalliancen inkl. Børns Værd. Analysen undersøger bekymrende skolefravær defineret som mere end 10 procent fravær over et skoleår og estimerer blandt andet betydelige konsekvenser for senere uddannelse, arbejdsindkomst og BNP.

Metodisk note: HBS Economics' definition af bekymrende fravær er ikke identisk med VIVE's definition af langvarigt bekymrende skolefravær. Tallene skal derfor ikke sammenblandes.

[12] Undervisningsministeriet (2026):

PISA-undersøgelse: Danske elevers faglige niveau er lavere end nogensinde målt før

PISA 2025 viser markante fald i danske elevers resultater i læsning, matematik og naturfag. Resultaterne er de laveste i PISA's danske historie. (Undervisningsministeriet hjemmeside d.9.9.26.

[https://uvm.dk/aktuelt/nyheder/2026/september/260908-pisa-undersogelse-danske-elevers-faglige-niveau-er-lavere-end-nogensinde-maalt-foer\)](https://uvm.dk/aktuelt/nyheder/2026/september/260908-pisa-undersogelse-danske-elevers-faglige-niveau-er-lavere-end-nogensinde-maalt-foer)

[13] Frederikssund Kommune: Budgetforslag 2027-2030

Budgetforslaget og det tilhørende høringsmateriale danner grundlag for de 14 konkrete bemærkninger i dette høringssvar.